

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 200801973	Dokumentnr.: 93
Mottatt: 22 DES 2009	
Saksbehandler: ASR/MAI	Arkiv: 410
Kopier:	AVSKR.:

LMD
Postboks 8007 Dep

0030 OSLO

Vår ref.
09/1460-6/HØ

Arkivkode
V60 &00

Deres ref.

Dato
22.12.2009

HØRING ANG. FORSLAG TIL NY VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN.

Kommunestyret behandlet i møte 17.12.2009 sak 69/09. Følgende vedtak ble fattet:

“Hemnes kommunestyre mener at varig vern av dyrka jord er et sterkt virkemiddel i forhold til andre samfunnsinteresser og bør derfor kun benyttes i sentrumsnære pressområder der konfliktnivået er høgt. Det vil derfor være behov for forskrift eller retningslinjer i tillegg til loven for å avklare omfanget av vern på nasjonalt nivå for vernemyndigheten.

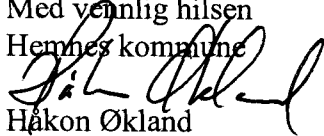
Oppføring av bygninger og anlegg som er knyttet til driften av jorda, herunder våningshus, og bygging av driftsveier og gårdsveier må fortsatt regnes som en del av jordbruksproduksjonen i områder som er vernet. Det bør i stedet innarbeides en egen formulering i jordloven om at jordvern hensyn generelt skal vurderes og ivaretas ved bygging i egen regi på landbrukseiendommer. Kommunens landbruksmyndighet vil da være høringsinstans i slike byggesaker, og en vil få en virkning av dette i hele landet og ikke bare i utvalgte verneområder.

Allerede gitte tillatelser og vedtatte arealplaner må stå fast i forhold til varig jordvern. For å unngå kommende “hastereguleringer” for å omgå framtidig jordvern, bør det legges inn ekstra kriterier i Jordloven/ PLB-loven der fylkesmannen gis spesiell innsigelsesmyndighet i forhold til varig jordvern i nye plansaker etter at loven har trådt i kraft. En slik innsigelse må være tidsbegrenset for å framtvinge en prosess og avgjørelse om arealet sin framtid innen rimelig tid.

Som et supplement for styrking av jordvernet foreslår kommunestyret innføring av en landsdekkende “jordvernavgift” som avsettes til et nasjonalt jordfond ved omdisponering av dyrka jord til annet enn landbruksformål. Avgiftssatsene bør varieres etter jordas verdi som matjord. Fondsmidlene øremerkes til nydyrkingstilskudd.

Hemnes kommune mener at eiendomsetten bør styrkes ved at grunneierne i større grad enn i dag skal kunne disponere over egen eiendom og at det skal være lokale folkevalgte som skal ha en endelig beslutningsmyndighet i plan og arealspørsmål for vedkommende kommune.”

Med vennlig hilsen
Hemnes kommune

Håkon Økland
Rådgiver

Vedlegg: Saksframlegg

Rådhuset

Adresse:
Sentrumsveien 1
8646 KORGEN

Telefon:
Telefaks:
E-post: postmottak@hemnes.kommune.no

Org.nr.: 8643 16 342
Bankgiro: 4512 05 00280

Saksbehandler:
Håkon Økland
Dir.tlf.: 75 19
71 46

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Håkon Økland
Arkivsaksnr.: 09/1460

Arkiv: V60 &00

HØRINGSSAK - FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN FOR VARIG VERN AV DYRKA JORD

Rådmannens innstilling:

::: Sett inn innstillingen under denne linja ↓

Hemnes kommunestyre mener at varig vern av dyrka jord er et sterkt virkemiddel i forhold til andre samfunnsinteresser og bør derfor kun benyttes i sentrumsnære pressområder der konfliktnivået er høgt. Det vil derfor være behov for forskrift eller retningslinjer i tillegg til loven for å avklare omfanget av vern på nasjonalt nivå for vernemyndigheten.

Oppføring av bygninger og anlegg som er knyttet til driften av jorda, herunder våningshus, og bygging av driftsveier og gårdsveier må fortsatt regnes som en del av jordbruksproduksjonen i områder som er vernet. Det bør i stedet innarbeides en egen formulering i jordloven om at jordvernensyn generelt skal vurderes og ivaretas ved bygging i egen regi på landbrukseiendommer. Kommunens landbruksmyndighet vil da være høringsinstans i slike byggesaker, og en vil få en virkning av dette i hele landet og ikke bare i utvalgte verneområder.

Allerede gitte tillatelser og vedtatte arealplaner må stå fast i forhold til varig jordvern. For å unngå kommende "hastereguleringer" for å omgå framtidig jordvern, bør det legges inn ekstra kriterier i Jordloven/ PLB-loven der fylkesmannen gis spesiell innsigelsesmyndighet i forhold til varig jordvern i nye plansaker etter at loven har trådt i kraft. En slik innsigelse må være tidsbegrenset for å framtinge en prosess og avgjørelse om arealet sin framtid innen rimelig tid.

Som et supplement for styrking av jordvernet foreslår kommunestyret innføring av en landsdekkende "jordvernavgift" som avsettes til et nasjonalt jordfond ved omdisponering av dyrka jord til annet enn landbruksformål. Avgiftssatsene bør varieres etter jordas verdi som matjord. Fondsmidlene øremerkes til nydyrkingstilskudd.

::: Sett inn innstillingen over denne linja ↑

... Sett inn saksutredningen under denne linja ↓

SAKSUTREDNING:

BAKGRUNN:

Landbruksdepartementet har sendt ut på høring et lovendringsforslag til Jordlova med høringsfrist 10.01.2010. Forslaget gir hjemmel til varig vern av dyrka jord. Det er den mest vedifulle jorda til matkorn- og fôrproduksjon som omfattes av forslaget. Fra høringsbrevet gjengis:

“Regjeringens mål for jordvernet, sist uttrykt i St.meld. nr. 26 (2006 - 2007) *Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand*, er å:

- halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010
- stimulere kommunene til å utpeke kjerneområder for landbruk som grunnlag for kommunale planavklaringer
- stimulere til regionale planprosesser i by- og tettstedsområder, der det trekkes langsiktige jordverngrenser
- arbeide for å redusere avgangen av dyrka mark til samferdselstiltak

I rapporten "*Klimaskifte for jordvern*" redegjør Jordverngruppa for omfanget av omdisponering av matjord til andre formål i Norge, og konkluderer med at det er behov for tiltak. Gruppa viser blant annet til Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge, hvor det fremgår at produktive jordressurser ikke ivaretas slik Stortinget har forutsatt."

Departementet har for målsettingen om halvering lagt til grunn det årlige gjennomsnittet for perioden 1993 - 2004 (11 400 daa), som var den nærmeste tiårsperioden før målet ble satt. Statens landbruksforvaltnings (SLF) og SSBs seneste statistikk viser at det ble nedbygd 7 900 dekar matjord i 2008 - d.v.s. en reduksjon på 30%. En halvering av omdisponert dyrka jord betyr imidlertid at avgangen ikke skal overstige 5 700 dekar per år.

Tallene må ses i sammenheng med at dyrkbar mark også er en begrenset ressurs under press. Foreløpige tall for 2008 viser at omdisponeringen av dette arealet økte med ca. 24 % forhold til samme tiårsperiode, til 7 713 daa.

På grunn av økonomisk vekst, økt sentralisering og befolkningsvekst mener departementet at det vil bli krevende både å nå og opprettholde nivået i målsettingen, og at det derfor er behov for nye tiltak.

SLF fikk på denne bakgrunn i brev av 2. desember 2008 i oppdrag utrede en hjemmel for vern av dyrka jord. I sin rapport "*Vernehjemmel i jordlova*" av 15. mars 2009 (vedlagt) har SLF vurdert eksisterende virkemidler og kommet til at norsk lovgivning i dag ikke har hjemmel vern av jordressurser med formål å sikre og videreføre matproduksjon.

LOVENDRINGSFORSLAGET:

Statens Landbruksforvaltning foreslår derfor at nye bestemmelser om jordvern tas inn i jordloven - noe som fører til:

- at Kongen i ny § 8b får myndighet til å gi verdifulle jordressurser varig vern som jordvernområder
Dette innebærer at jordbruksdriften i jordvernområdet i hovedsak fortsetter som før
- at adgangen til å omdisponere og fradele dyrka jord på eiendommer i jordvernområder blir innskrenket, jf forslag til ny § 8c. Det er foreslått endrede kriterier for dispensasjon (samt søknadsplikt også for omdisponering av dyrka jord til bl.a. driftsbygninger og gårds- og driftsveger)
- at myndigheten til å gi samtykke til omdisponering og deling i jordvernområdene plasseres hos Fylkesmannen. Statens landbruksforvaltning blir klagemyndighet
- at vernet skal gjelde verdifull dyrka jord. Arealenes kvalitet og egnethet i matproduksjon, særlig for

matkorn, vil være et vesentlig kriterium, men også arealer til forproduksjon kan være aktuelle

- at arealene bør være av en viss størrelse og mest mulig sammenhengende
- at det settes i gang en prosess for å vurdere aktuelle jordvernområder i alle deler av landet når loven er trådt i kraft
- at verneprosesser deretter kan igangsettes for enkeltstående områder
- at Fylkesmannen fremmer forslag overfor SLF som deretter vurderer og avgjør hvilke konkrete områder som skal utredes for vern
- at det legges til rette for gode medvirkningsprosesser slik at grunneiere, planmyndigheter og andre får anledning til å uttale seg
- at de strengere bestemmelsene skal gjelde fra det tidspunkt SLF har fattet vedtak om oppstart av verneprosess

SLF legger til grunn at vedtak om jordvern er en rådighetsregulering som i utgangspunktet må tåles uten at det utløser krav om erstatning. Det blir videre understreket i utredningen at forslaget ikke endrer betydningen av å opprettholde et sterkt jordvern også i områder som ligger utenfor jordvernområdene.

Departementet gjør oppmerksom på at forslagene og vurderingene i rapporten står for utreders regning (SLF), og ber om høringsinstansene sitt syn på disse.

Departementet utdyper enkelte punkter der de også ber spesielt om å få høringsinstansenes syn på disse:

“Hva slags areal skal kunne vernes?”

Det er ikke aktuelt å verne all dyrka jord. SLF har ikke foreslått inntatt i lovteksten spesielle vilkår for å kunne bestemme vern. Hensynet til forutberegnelighet for borgerne tilsier imidlertid etter departementets oppfatning at loven angir nærmere bestemte kriterier for hvilke arealer som kan være aktuelle. Departementet foreslår derfor at det i forslaget § 13 skal framgå at jordvern hjemmelen skal gjelde verdifull dyrka jord, og at det bl.a. skal legges vekt på:

- 1) arealenes kvalitet til mat- eller forproduksjon,
- 2) om arealene har eller kan få nasjonal eller regional betydning for matproduksjon,
- 3) om arealene er av en viss størrelse og om de er sammenhengende
- 4) om de ligger i et område der det er eller kan ventes å bli utbyggingspress

Avveining mot andre samfunnsinteresser

Oppretting av jordvernområder vil etter omstendighetene kunne medføre enkelte uheldige konsekvenser for annen samfunnsutvikling. Eksempler på dette kan være at planmyndigheter må legge til rette for utbygging i mindre egnede eller mer kostnadskrevenne arealer - eller åpne opp for bygging i høyden. Dette er momenter vernemyndigheten bør ta i betraktning når et område vurderes for vern.

Selv om vernemyndigheten etter forvaltningsloven §§ 17 og 37 har plikt til å sørge for "saken er så godt opplyst som mulig før vedta treffes", vil departementet foreslå en egen saksbehandlingsregel om avveining mot andre viktige samfunnsinteresser. Med "andre viktige samfunnsinteresser" forstås blant annet behovet for verdiskaping, en effektiv areal- og ressursforvaltning og bevaring av

naturens mangfold. Vernemyndigheten skal ha plikt til å foreta en slik helhetlig vurdering av ulemper for andre viktige samfunnsinteresser. Resultatet av en slik avveining vil etter omstendighetene bli å akseptere visse samfunnsmessige kostnader for å kunne gi verdifull dyrka matjord særlig beskyttelse.”

Videre foreslår departementet bestemmelser vedrørende forholdet til allerede gitte tillatelser og vedtatte arealplaner når vern skal vedtas. Prinsippet er at gitte tillatelser i forhold til igangsetting (byggetillatelser o.l.) går foran vern, mens vedtatte utbyggingsplaner som ikke er gjennomført må vike for jordvernet.

Virkningen av vernevedtaket - dispensasjon

SLF foreslår i sitt lovutkast § 8 c første ledd at oppføring av bygninger som er knyttet til driften, herunder våningshus, og bygging av driftsveier og gårdsveier, ikke lenger skal regnes som jordbruks- produksjon i områder som er vernet. I dag kreves det ikke dispensasjon fra jordlovens §9 til driftsrelaterte omdisponeringer av dyrka jord på landbrukseiendommer. Denne er innstramningen av § 9 sier departementet seg enig i.

Departementet ønsker også høringsinstansenes syn på om bestemmelsen bør ha som utgangspunkt at alle tiltak som innebærer at jorda ikke lenger skal kunne brukes som vekstmedium for planteproduksjon eller hagebruk konsekvent skal omfattes av forbudet

Departementet legger til grunn at kriteriene for dispensasjonbehandling må bero på følgende:

- Hvorvidt tiltaket strider mot vernevedtakets formål, tiltakets omfang, art og utstrekning vurdert opp mot verneformålet. Tiltak som krever store og irreversible inngrep, vil som en klar hovedregel ikke kunne få tillatelse etter denne bestemmelsen.

- Oppføring av driftsbygning eller gårdsvei som er nødvendig for videre drift vil imidlertid kunne anses å være i samsvar med verneformålet - å opprettholde matproduksjonen - og vil etter omstendighetene kunne tillates. Dette beror igjen på om tiltaket dessuten "har lite å seie for verneverdiene i jordvernområdet". Et tiltak som i seg selv ikke medfører store inngrep, men som vanskeliggjør driften av gjenværende areal, vil etter omstendighetene kunne påvirke verneverdiene.

- Der hensynet til "samfunnsinteresser av særleg stor vekt" gjør det nødvendig å gi tillatelse kan det gis tillatelse selv om tiltaket strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Departementet legger til grunn at blant annet utbygginger Stortinget har gitt tilslutning til normalt vil kunne få tillatelse etter denne bestemmelsen. Utbygging til boligformål, idrettsanlegg og kjøpesenter vil ikke kunne falle inn under dette vilkåret.

- Avgjørelsesmyndigheten må vurdere om planmyndigheten eller tiltakshaver har alternative, realistiske muligheter for utbygging. Finnes slike alternativer, vil normalt ikke "samfunnsinteresser av særleg stor vekt" tale for å bygge ned jorda.

SLF foreslår at det kan gis samtykke til fradeling dersom "nasjonale omsyn eller omsyn til jordrasjonalisering" taler for det. Nedbygging av dyrka jord skjer ikke ved deling, men ved omdisponering. Departementet mener derfor det ikke er behov for en egen bestemmelse om fradeling i jordvernområder, og foreslår i stedet at slike saker behandles på vanlig måte etter jordlovens § 12.

PROSESS:

Det forutsettes at Fylkesmannen tar initiativ til kartlegging av særlige verdifulle områder med dyrka jord med vernebehov og sender forslag til SLF på konkrete områder. SLF forutsetter i sin rapport at de skal fatte et eget vedtak om utgreiing av vern før selve vernevedtaket (forskriften) fattes.

SLF har foreslått å legge til rette for brede og grundige medvirkningsprosesser og en åpen og inkluderende saksbehandling hvor alle berørte interesser, herunder kommuner og fylkeskommuner som planmyndigheter, skal involveres og gis anledning til å uttale seg.

Grunneiere skal så langt råd er få skriftlig melding om forslaget og få en rimelig frist til å gi merknader før verneforslag blir utformet.

Tiltak ved igangsatt saksbehandling, men før endelig vernevedtak er fattet.

SLF foreslår at rettsvirkningen av et slikt vedtak om utgrieing er at de strengere dispensasjonsbestemmelsene i § 8c gjelder i områder som utredes for jordvern, samt at Fylkesmannen og ikke kommunene er avgjørelsesmyndighet i første instans (oppsettende virkning). Bakgrunnen for forslaget er å unngå omdisponering mens utredning pågår.

Departementet sier de er i tvil om det er hensiktsmessig at kunngjøring av påtenkt verneforslag uten videre skal ha slik rettsvirkning, og ønsker høringsinstansenes syn dette.

Ved lovendring i kraft 1. juli 2009 har fylkesmennene fått hjemmel til for en begrenset tidsperiode å pålegge kommuner å sende inn fortløpende utskrift av alle avgjørelser eller flere sakstyper etter jordloven eller konsesjonsloven. Etter departementets oppfatning bør fylkesmannen i alminnelighet bruke denne hjemmelen overfor kommuner som har arealer i et område som fylkesmannen utreder for vern, slik at fylkesmannen får anledning til å gjøre seg kjent med vedtak som berører disse områdene. Departementet mener dette på en mer hensiktsmessig måte enn en egen bestemmelse som vil gjøre det mulig å utsette eller stanse omdisponering i strid med nasjonale mål eller verneformålet for vernevedtak trår i kraft.

Departementet ønsker høringsinstansenes syn på dette, og om det eventuelt er behov for bestemmelse om midlertidig vern jfr naturmangfoldloven § 45, eller hjemmel til avslag uten videre når påtenkt verneforslag er kunngjort.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Prosess med vern av dyrka jord skal starte opp gradvis ut fra eksisterende ressurser kapasitet hos kommunene, fylkesmannen og SLF. Departementet legger i utgangspunktet til grunn at forslagene ikke vil føre til økt ressursbruk for offentlige myndigheter, men vil vurdere resursbehovet når en har vunnet erfaring og vil sørge for å tilføre nødvendige ressurser i den grad ordningen fører til et merarbeid.

For ytterligere informasjon vises det til høringsnotatet og rapporten fra SLF (vedlagt).

VURDERING:

Departementet sitt forslag om innføring av en hjemmel for varig vern av dyrka jord er en vesentlig endring og skjerping av lovverket for de områdene som blir berørt. Forslaget knyttes til verdifull dyrka jord med nasjonal eller regional betydning for matproduksjon, som er sammenhengende - og av en viss størrelse i områder med utbyggingspress.

Ut fra kriteriene kan en forvente at større, sammenhengende dyrka arealer i sentrumsnære pressområder er hovedmålet for forslaget om utvidet jordvern. Her ligger imidlertid vide tolkingsmuligheter for forvaltningen om hva som ligger i begrepet verdifulle arealer i den enkelte kommune og region - og nasjonalt. Skal det være nasjonale, regionale eller lokale normer som skal legges til grunn for verdivurderingen? Det som er store sammenhengende arealer for oss i Hemnes, kan være småtterier sammenlignet med kornåkrene i Trøndelag eller på Østlandet.

Selv om det på bakgrunn av utbyggingspress i sentrale strøk og relativt rask nedbygging av den beste dyrka marka kan sies å være behov for et skjerpet og varig jordvern, gir ikke høringsdokumentene

noe klarhet i hvor stort omfang dette vernet kan tenkes å få - og dermed konsekvensene for andre samfunnsinteresser. For vår egen kommune er det derfor umulig å forutsi hvilke konsekvenser en slik lovendring vil få - om i hele tatt noen som helst.

Sett fra landbruksforvaltningen i en aktiv landbrukskommune i distrikts-Norge, ser utfordringene etterhvert større ut med å klare å holde den dyrka jorda vi har i aktiv drift enn konsekvensene av den avgangen vi har ved omdisponeringer til andre formål. Et restriktivt jordvern alene vil derfor ikke sikre matjordene våre på sikt - den må også brukes aktivt for ikke å gå mer eller mindre tapt ved gjengroing. I forhold til gjenvinning av tapt jord er selvfølgelig gjengroing en mindre utfordring enn asfalt og betong, men den nasjonale jordpolitikken bør ses i en helhet.

En mulighet som kanskje var utenfor SLF sitt mandat, er bruken av økonomiske virkemidler i jordvernpolitikken. Ved å kreve inn en avgift til et nasjonalt jordfond ved omdisponering til annet enn landbruksformål, kunne disse midlene stilles til disposisjon for nydyrkingstilskudd. Dette ville ventelig få to effekter: Interessen for bruk av dyrka jord til utbyggingsformål ville minke da prisforskjellen til dyrene utbyggingsarealer ville bli redusert - og en del av avgangen kunne bli kompensert med økt nydyrking.

Denne ordningen måtte i såfall være generell for hele landet og ikke spesielt knyttet til pressområdene, men avgiftssatsene burde variere etter jordas produktjonsverdi. En slik avgiftsordning ville selvsagt bare gi en delvis kompensasjon for tapt dyrka jord da hovedtyngden av de gjenværende dyrkbare arealene i landet ligger i mer marginale områder klimamessig og egner seg dårlig til matkornproduksjon, men en viss kompensasjon ville det blitt. Samtidig ville en slik løsning også kunne styrke distriktsjordbruket. Ordningen bør vurderes som et supplement til varig vern i pressområder.

Til de enkelte momenter som departementet tar opp spesielt har administrasjonen følgende vurderinger:

a) *Hva slags areal skal kunne vernes?*

De presiseringer som departementet foreslår er viktige for å avgrense hvilke arealer som kan være aktuelle for et restriktivt og varig jordvern. Det vil være behov for ytterligere presisering av om det skal legges felles nasjonale kriterier til grunn for verdivurderingen eller regionale/ lokale - jfr. vurderingene ovenfor. Det vil derfor være behov for forskrift eller retningslinjer i tillegg for å avklare omfanget av vern for forvaltningen.

b) *Avveining mot andre samfunnsinteresser*

Den helhetsvurderingen og avveining som skal legges til grunn av planmyndigheten i forhold til andre samfunnsinteresser før beslutning om varig vern tas, er en riktig framgangsmåte for å oppnå optimal arealforvaltning.

c) *Virkningen av vernevedtaket - dispensasjon*

Forslaget om at oppføring av bygninger som er knyttet til driften, herunder våningshus, og bygging av driftsveier og gårdsveier, ikke lenger skal regnes som jordbruksproduksjon i områder som er vernet går alt for langt. Skal jorda utnyttes rasjonelt, vil det være behov for både bygninger og anlegg for å få dette til - det som trengs er en hjemmel for å få foretatt en vurdering av egen arealbruk generelt på landbrukseiendommene. I forbindelse med at oppføringer av driftsbygninger sannsynligvis nå også blir søknadspliktig etter plan og bygningsloven, kan dette løses ved at det innarbeides en egen formulering i jordloven om at jordvernhensyn skal vurderes og ivaretas ved bygging i tilknytning til dyrka jord generelt. Kommunens landbruksmyndighet vil da være høringsinstans i slike byggesaker og en vil få en virkning av dette i hele landet og ikke bare i utvalgte verneområder.

d) *Forholdet til allerede gitte tillatelser og vedtatte arealplaner*

Prinsippet om at allerede gitte tillatelser til tiltak går foran vernevedtak må stå fast. Forslaget om at vedtatte planer som ikke er gjennomført blir omstøtt av et vedtak om varig jordvern er imidlertid betenkelig. I planprosessen skal forholdet til landbruksinteressene og jordvernet være avklart - og en slik regelendring som foreslås her, vil underkjenne hele denne prosessen. Kommunens innbyggere og samfunnet forøvrig har forholdt seg til reguleringen som gyldig, så det må derfor være svært vektige grunner til å gripe inn i det lokale planverket på denne måten.

For å løse problemet med “hastereguleringer” for å unngå framtidig jordvern, kan det legges inn ekstra kriterier i Jordloven/ PLB-loven der fylkesmannen gis spesiell innsigelsesmyndighet i forhold til varig jordvern i nye plansaker etter at loven har trådt i kraft. En slik innsigelse må være tidsbegrenset for å framtvinge en prosess og avgjørelse om arealets framtid innen rimelig tid.

KONKLUSJON:

Varig vern av dyrka jord er et sterkt virkemiddel i forhold til andre samfunnsinteresser og bør derfor kun benyttes i sentrumsnære pressområder der konfliktnivået er høgt. Det vil derfor være behov for forskrift eller retningslinjer i tillegg til loven for å avklare omfanget av vern for vernemyndigheten.

Oppføring av bygninger og anlegg som er knyttet til driften av jorda, herunder våningshus, og bygging av driftsveier og gårdsveier må fortsatt regnes som en del av jordbruksproduksjonen i områder som er vernet. Det som trengs er en hjemmel for å få foretatt en vurdering av egen arealbruk generelt på landbrukseiendommer. Det bør derfor innarbeides en egen formulering i jordloven om at jordvernensyn skal vurderes og ivaretas ved bygging i tilknytning til dyrka jord generelt. Kommunens landbruks- myndighet vil da være høringsinstans i slike byggesaker, og en vil få en virkning av dette i hele landet og ikke bare i utvalgte verneområder.

Allerede gitte tillatelser og vedtatte arealplaner må stå fast i forhold til varig jordvern. For å unngå kommende “hastereguleringer” for å omgå framtidig jordvern, bør det legges inn ekstra kriterier i Jordloven/ PLB-loven der fylkesmannen gis spesiell innsigelsesmyndighet i forhold til varig jordvern i nye plansaker etter at loven har trådt i kraft. En slik innsigelse må være tidsbegrenset for å framtvinge en prosess og avgjørelse om arealet sin framtid innen rimelig tid.

Som et supplement for styrking av jordvernet foreslås innføring av en “jordvernavgift” til et nasjonalt jordfond ved omdisponering til annet enn landbruksformål. Avgiftssatsene bør varieres etter jordas verdi som matjord. Fondsmidlene øremerkes til nydyrkingstilskudd.

VEDLEGG:

Høringsbrev vedr. varig vern av dyrka jord - LMD
Vernehjemmel i jordlova” av 15. mars 2009 - SLF

Underretning sendes:

Landbruks- og Matdepartementet

[... Sett inn saksutredningen over denne linja ↑](#)

Hemnes kommune

Saksprotokoll

Utvalg: Kommunestyret
Møtedato: 17.12.2009
Sak: 69/09
Arkivkode: V60 &00 Regelverk, forskrift

Resultat: Annet forslag vedtatt

Arkivsak: 09/1460/ 5
Tittel: SAKSPROTOKOLL: HØRINGSSAK - FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN FOR VARIG VERN AV DYRKA JORD

Behandling:

FRP v/ Sverre Storbæk satte frem følgende tilleggs forslag:

Hemnes kommune mener at eiendomsetten bør styrkes ved at grunneierne i større grad enn i dag skal kunne disponere over egen eiendom og at det skal være lokale folkevalgte som skal ha en endelig beslutningsmyndighet i plan og arealspørsmål for vedkommende kommune.

FRP sitt forslag vedtatt med 21 mot 2 stemmer.

Formannskapet sitt forslag til innstilling - enstemmig vedtatt

Vedtak:

Hemnes kommunestyre mener at varig vern av dyrka jord er et sterkt virkemiddel i forhold til andre samfunnsinteresser og bør derfor kun benyttes i sentrumsnære pressområder der konfliktnivået er høgt. Det vil derfor være behov for forskrift eller retningslinjer i tillegg til loven for å avklare omfanget av vern på nasjonalt nivå for vernemyndigheten.

Oppføring av bygninger og anlegg som er knyttet til driften av jorda, herunder våningshus, og bygging av driftsveier og gårdsveier må fortsatt regnes som en del av jordbruksproduksjonen i områder som er vernet. Det bør i stedet innarbeides en egen formulering i jordloven om at jordvern hensyn generelt skal vurderes og ivaretas ved bygging i egen regi på landbrukseiendommer. Kommunens landbruksmyndighet vil da være høringsinstans i slike byggesaker, og en vil få en virkning av dette i hele landet og ikke bare i utvalgte verneområder.

Allerede gitte tillatelser og vedtatte arealplaner må stå fast i forhold til varig jordvern. For å unngå kommende "hastereguleringer" for å omgå framtidig jordvern, bør det legges inn ekstra kriterier i Jordloven/ PLB-loven der fylkesmannen gis spesiell innsigelsesmyndighet i forhold til varig jordvern i nye plansaker etter at loven har trådt i kraft. En slik innsigelse må være tidsbegrenset for å framtinge en prosess og avgjørelse om arealet sin framtid innen rimelig tid.

Som et supplement for styrking av jordvernet foreslår kommunestyret innføring av en landsdekkende "jordvernavgift" som avsettes til et nasjonalt jordfond ved omdisponering av dyrka jord til annet enn

Hemnes kommune

landbruksformål. Avgiftssatsene bør varieres etter jordas verdi som matjord. Fondsmidlene øremerkes til nydyrkingstilskudd.

Hemnes kommune mener at eiendomsetten bør styrkes ved at grunneierne i større grad enn i dag skal kunne disponere over egen eiendom og at det skal være lokale folkevalgte som skal ha en endelig beslutningsmyndighet i plan og arealspørsmål for vedkommende kommune.

Eksp, dato, sign